

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Hallituksen esityksessä lakiin ehdotettua lisäystä palkkatuen tarkoituksesta vammaisten, pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisäämisessä. Pidämme ehdotettua lisäystä kannatettavana ja siihen on lisättävä myös osatyökykyiset. Järjestöt ovat työllistämistä edistävien tukitoimien ja osallisuuden lisäämisen asiantuntijoita ja ne pystyvät työllistämistä tukevien palvelujen muodossa tuottamaan lisäarvoa vaikeimmissa työmarkkinatilanteissa oleville.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Uudistuksella tavoitellaan palkkatuen käytön lisäämistä yksinkertaistamalla säädöksiä. Lähtökohtaisesti palkkatuetun työn ulkopuolelle rajattaisiin 25–49-vuotiaat toisen asteen suorittaneet henkilöt, jotka ovat olleet ansiotyössä kuuden edeltävän kuukauden aikana. Näillä henkilöillä ajateltaneen lähtökohtaisesti olevan paremmat mahdollisuudet työllistymiseen avoimille työmarkkinoille ja ilman palkkatukea. SKKY:n jäsenyhdistykset painottavat, että on olemassa riski oikeudenmukaisuusperiaatteen vaarantumisesta tilanteessa, jossa henkilön ikä vaikuttaa hänen kokonaistilannettaan enemmän palkkatukipäätöksen kriteerejä arvioitaessa. Lakiehdotuksella

palkkatuen käyttö rajattaisiin vain EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (RPA) mukaisille kohderyhmille, näiden kriteerien hahmottaminen on työnantajan näkökulmasta hankalaa.

Ehdotusta ei myöskään koeta tuenmyöntäjän tai -hakijan päätöksentekoa helpottavana ja byrokratiaa vähentävänä uudistuksena.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

1) Kannatamme hyvinvointialueen lisäämistä työnantajiin.

2) Tuotannollisesta tai taloudellisesta syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoutuneelle työnantajalle tuen myöntämistä, mikäli tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen, pidämme perusteltuna.

3) Esityksen kohtaa, jossa palkkatukea ei myönnettäisi uudelleen samalle työnantajalle, kuin vamman tai sairauden perusteella tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen, emme pidä kannatettavana. Suomen kierrätyskeskusten yhdistyksen jäsenyhteisöjen kokemuksen mukaan varsin harvalla kolmannen sektorin palkkatukityöllistetyillä on realistiset mahdollisuudet työllistyä ilman palkkatukea. Tilanteessa, jossa työnantajaa on vaihdettava uuden palkkatuen saamiseksi, aiheutetaan turhaa vaikeutta työnhakijalle. Varsinkin pienemmillä paikkakunnilla, vaihtoehtoisia työnantajia palkkatuella työllistäjiksi on vähän ja vaihtoehtojen loppuun käyttäminen on todellinen riski. Esitys toteutuessaan hankaloittaa myös työnantajan tilannetta, pidemmät yhtäjaksoiset työsuhteet tarjoavat paremman mahdollisuuden työntekijän kokonaistilanteen hahmottamiseksi ja auttamiseksi. Perusasioiden kuntoon saattaminen on ensisijaista. Vasta sen jälkeen on mahdollista päästä työstämään varsinaisia työelämä - ja työtaitoja

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Emme voi kannattaa esitysluonnosta, jonka mukaan palkkatuki kohdistuisi palkkauskulujen sijaan vain palkkakuluihin. Sivukulujen jättäminen palkkatuen ulkopuolelle vaikeuttaa huomattavasti

kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuutta pitkäaikaistyöttömien työllistäjänä. Vähenevä palkkatuen määrä tulee suoraan vähentämään tukea tarvitsevien pitkäaikaistyöttömien työpaikkojen määrää, eikä ehdotus siksi ole kannatettava työllistämistä edistävänä toimenpiteenä.

Esimerkkinä: palkkatuen maksuperusteiden muutos koskemaan vain bruttopalkkaa, ei siis sivukuluja ja lomarahoja, aiheuttaa n. 80 henkilöä vuosittain palkkatuella työllistävälle yhdistykselle n. 250 000 € lisäkustannuksen. Mikäli yhdistyksen omaa toimintaa kehitetään ESR-hankkeilla, myös nämä kuluttavat de Minimisrajaa. Käytännössä tässä tilanteessa ei palkkatukien saamiselle jäisi juuri mahdollisuuksia.

Huomionarvoista on, että lakiesityksen taustalla ei ole ryhmäpoikkeusasetuksen muuttaminen, vaan Suomessa ilmeisesti halutaan pääsääntöisesti alentaa palkkatukien tasoa ja kestoja. Esimerkkinä tästä on ehdotettu sivukulujen jättäminen palkkatuella korvattavien palkkakustannusten ulkopuolelle. Sivukulujen poistaminen korvattavista palkkauskustannuksista ei perustu osaksikaan ryhmäpoikkeusasetukseen.

Suhteessa ryhmäpoikkeusasetuksen mahdollistamiin tukitasoihin esityksessä ei seuraavilta osin niitä käytetä, vaikka mielestämme niin pitäisi tehdä:

- Alentuneesti työkykyisillä olisi ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan mahdollista saada 75 % palkkatuki, kun esityksessä se on 70 %
- Vaikka palkkatukiluokat nostetaan vähintään 50 %, otetaan samalla sivukulut korvattavista palkkauskustannuksista pois
- Palkkatukijaksojen lyhentäminen pisimmillään 10 kuukauteen, vaikka RPA sallisi 24 kuukauden kestoiset palkkatuet erityisen heikossa asemassa olevien kohdalla (kuten nyt sosiaalisilla yrityksillä 500 päivää työttömyyspäivärahaa saaneet)
- Yli 60 vuotiaiden tuen sijoittaminen de minimis -tueksi, vaikka tämä tuki voisi olla 24 kuukauden ajalta RPA mukaista

Esityksessä ei anneta mitään perusteluja sille, miksi sivukuluja ei hyväksyttäisi alhaisimman mahdollisen sivukuluprosentin mukaan. Tällöin saavutettaisiin esityksessä kerrottu tavoite järjestelmän yksinkertaistamisesta, ja samalla tukitaso ei laskisi niin paljon, kuin esityksen mukaan toimittaessa tapahtuisi.

Ehdotuksen mukaan 100% palkkatuki esitetään rajattavaksi 10 kuukauden keston. Tämä uudistus heikentäisi kaikista huonoimmassa työmarkkinatilanteessa olevan työnhakijan tilannetta. Heikentynyt työtilanne on usein seurasta osaamisen puutteiden lisäksi myös heikentyneestä elämänhallinnasta tai kokonaistilanteesta. Tämän perustan kuntoon saattaminen on kolmannen sektorin työntajien ydinosasta ja ehdoton edellytys työllistymiselle. 10 kuukauden ajanjakso on liian lyhyt ja työnantajan vaihtuminen palkkatuen jatkumiseksi on turha prosessia hidastava tekijä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Ehdotuksen mukaan palkkatuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista, tuen kesto viisi tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen ja palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista.

Kolmannen sektorin osalta olennaista on se, mikäli esityksen mukaiset ehdotukset 100% palkkatukeen toteutuvat, järjestöt eivät voi kauppavaikutusten seurauksena korvata väheneviä 100% palkkatuen määriä 50% palkkatuella. Käytännössä 50% palkkatuki, huomioiden tukiprosentin yhtenäistämisen sivukulujen poisjäännillä, on vain alle 40% kaikista palkkauskustannuksista. Reilun 60% palkkauskulun kantaminen kolmannen sektorin toimijoille työllistyvien palkkauskuluista, huomioiden työllistettävien korostuneen työnohjaustarpeen ja merkittävät puutteet osaamisessa, on kestävämpiä.

Kannatamme palkkatuen myöntämistä uudelleen heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, mutta emme voi ymmärtää miksi tässä välissä tulisi työnantajan vaihtua. Tämä tarkoittaisi vain uutta 10 kuukauden tutustumis- ja perehtymisjaksoa kerta toisensa perään.

Esitysluonnoksessa ei ole miltään osin huomioitu tarvetta säätää jokin vanhentumisaika niihin palkkatukien kohderyhmiin, jotka eivät voisi uudelleen tulla palkkatuella samalle työnantajalle. On muistettava, että työnantajalla on velvollisuus säilyttää tietyt työsuhteeseen liittyvät tiedot 10 vuoden ajan työsuhteen päättymisestä. Jos esim. henkilö on ollut töissä 2023 aikana siten, että työsuhde on päätynyt tuon vuoden aikana. Työnantaja on velvollinen säilyttämään tiedot 2033 loppuun, jos henkilö olisi tulossa samalle työnantajalle töihin 2034, ei hänestä olisi tietoja enää tallessa eikä tietoa hänen aiemmasta työsuhteestaan tuon työnantajan palveluksessa. TE-toimisto ei myöntäisi palkkatukea, koska henkilö on ollut tuon työnantajan palveluksessa aiemmin töissä palkkatuella. Koska työnantajalla ei ole enää oikeutta säilyttää tällaisia tietoja, pitää valvonnan tapahtua viranomaisen puolesta. Tämä viranomaisen valvonta ei millään tavalla helpota palkkatuen ennakoitavuutta työnantajalle.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**

- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Hallituksen esityksen mukaan palkkatukea voidaan myöntää, kun työttömän työnhakijan mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun (lääketieteellisesti diagnosoidun) fyysisen tai psyykkisen vamman tai sairauden vuoksi. Työnantajalle palkkatuen määrä alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen on 70%, mikä tarkoittaa käytännössä alle 60% työnantajalle syntyvistä todellisista palkkakuluista. Edelleen esitetään, että tuki myönnetään 10 kuukaudeksi, mikäli vamma tai sairaus erityisesti vaikeuttaa työn saamista. Työsuhdetta voidaan myös jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin. Suomen kierrätyskeskusten yhdistys pyytää huomioimaan, että alentuneesti työkykyisen henkilön palkkaaminen täytyy tehdä mahdollisimman helpoksi ja joustavaksi. Esitämme, että myönnettävän tukijakson kesto on jo alussa vähintään 12 kuukautta ja jatkossa aina vähintään 24 kuukauden jakson ajan. Työn räätälöintiä ja työolosuhteiden mukautus koetaan resurssia ja osaamista vaativaksi. Tämä on tärkeää tunnistaa, koska se voi olla todellinen este tukitoimia ja mukautuksia tarvitsevan henkilön palkkaamiseen, varsinkin jos työsuhteen jatkuminen on epävarmaa ja tukijaksot lyhytkestoisia. Lisäksi on huomautettava, että RPA mahdollistaisi alentuneesti työkykyisille 75 %:n tuen, jota ei kuitenkaan Suomessa haluta ottaa käyttöön.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Suomen Kierrätyskeskusten Yhdistys Ry vastustaa ehdotettuja muutoksia lainkohtaam, jossa 100 %:n palkkatuki olisi mahdollinen yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille. Palkkatukea myönnettäisiin myös elinkeinotoimintaan. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti. 100 %:n tukea maksetaan enintään 65-prosenttista työaikaa vastaavan työajan palkasta ja sitä olisi mahdollista saada 10 kuukauden ajanjaksolle. Esityksen mukaan jatkossa selvitetään 100 %:n palkkatuen myöntämisen yhteydessä, onko toiminnalla vaikutusta Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Mikäli toiminnalla on vaikutusta EU:n jäsenvaltioidenväliseen kauppaan, 100 %:n palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tukiolisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Esityksen kohta 8 § 100 prosentin palkkatuki on kokonaisuudessaan arvioitava uudelleen, ja sen vaikutukset eri asiakasryhmiin tulee vielä selvittää.

Mikäli toiminnalla arvioidaan olevan kauppavaikutuksia ja tuki maksetaan de minimis -tukena, on tuen maksimimäärä 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Tämä olisi monelle kolmannen

sektorin yleishyödylliselle toimijalle kuolinisku. Kauppavaikutusten arviointia tehtäessä kierrätyskeskusten lahjoituksina saadut tavarat katsottaisiin myytäessä tuotoksi, kun toiminta tapahtuu markkinoilla, joilla on kilpailevia toimijoita tai yrityksiä. Samoin myynniksi katsottaisiin järjestöjen kuntouttavan työtoiminnan tuottaminen kunnille.

Luonnoksen mukaan arvon määrittelyssä ratkaisevaa on se, maksaako toinen osapuoli luovutetusta tavarasta tai palvelusta, eikä sillä tavoitellaanko toiminnalla taloudellisia vaikutuksia tai verotetaanko toiminnasta saatua tuloa olisi enää merkitystä. Edelleen haluamme korostaa myös esityksen kerrannaisvaikutuksia, jotka ulottuisivat laajasti sekä heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleviin, että merkittävään ympäristötyöhön.

Kauppavaikutuksen arviointiin ei ole olemassa yleispäteviä kriteereitä, joten ne esityksen mukaan luotaisiin erikseen 100 %:n palkkatuen myöntämistä varten.

Esityksessä on tehty ehdotus, jonka kaikkien kriteereiden täytyessä työnantajan toiminnalla ei arvioitaisi olevan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

1) Myytyjen tavaroiden ja palveluiden arvo on alle 100 000 euroa vuodessa.

2) Tavaroita ja palveluita ei ole mahdollista tilata verkosta tai käyttää verkossa pois lukien tilanteet, joissa markkinointia tapahtuu verkossa, mutta tavara tulee noutaa tietystä paikasta tai palvelu kuluttaa tietyssä paikassa.

3) Lähes kaikki tai kaikki asiakkaat ovat Suomessa asuvia henkilöitä tai Suomeen rekisteröityjä organisaatioita.

Lisäksi tavaroiden ja palveluiden tarjoaminen tapahtuisi vain yhden tai muutaman keskenään rajanaapureita olevan kunnan alueella: yli 90 % asiakkaina olevista luonnollisista henkilöistä asuisi ja asiakkaina olevien muiden oikeushenkilöiden kotipaikka olisi tällä toiminta-alueella; tai jos toimintaa olisi vain yhden kunnan alueella, yli 90 % asiakkaina olevista luonnollisista henkilöistä asuisi ja asiakkaana olevien muiden oikeushenkilöiden kotipaikka olisi tämän kunnan ja sen naapurikuntien alueella.

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys pitää ehdotusta käsittämättömänä. Toteutuessaan se käytännössä tyrehtyttäisi valtakunnallisesti koko olemassa olevan kierrätyskeskusten verkoston työllistämistoiminnan. Työllistämistoiminnan päättymisen myötä on olemassa riski koko uudelleenkäyttötoimialan kaatumiseen.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**

- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys huomauttaa, että tarve oppisopimukseen voi tulla esiin vasta työsuhteen jo alettua. Oikeus oppisopimuskoulutuksen palkkatukeen työsuhteen alkamisen jälkeen tulisi kirjata taustatekstien mukaisesti myös lakiin. Mikäli oppisopimuskoulutukseen myönnettävä palkkatuki on de minimis tukea, se tulee käytettävän kokonaistukimäärän rajoitusten myötä laskemaan merkittävästi oppisopimuskoulutuksen määrää pitkäaikaistyöttömien parissa.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

-

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys pitää ehdotusta työllistämistuen myöntämisestä 55 vuotta täyttäneille kannatettavana. Tuki tulisi kuitenkin myöntää myös 100% suuruisena ja vähintään 12 kuukauden mittaisena. Lakiin tulisi kirjata selkeä kriteeristö siitä, milloin 55-vuotiaan kohdalla sovelletaan työllistämistukea ja milloin palkkatukea.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Helsingin kaupungin tavoin Suomen Kierrätyskeskusten yhdistys Ry kehottaa kiinnittämään huomiota kierrätystoimintaa harjoittavien työnantajien toimintaan. Kierrätyskeskukset merkittävänä työllisyystoimijoina tarjoavat polkuja työelämään nimenomaan heikoimmassa työmarkkina- asemassa oleville työnhakijoille, eikä tätä toimintaa saisi kohtuuttomasti vaikeuttaa.

Ehdotus ei ole kannatettava siltä osin, että työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään de minimis - tukena, jos TE-toimisto arvio työnantajan toiminnalla olevan vaikutusta jäsenmaiden kauppaan. Kolmannen sektorin toimijoiden osalta, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa ja työllistävät sen toteuttamiseksi pitkäaikaistyöttömiä, de minimis -tukiehtoa ei tule soveltaa laisinkaan. Työolosuhteiden järjestelytuki on nykymallissa ainoa tuen rahoituksen ”väline”, jolla voidaan tukea työnantajaa, jolla on edellytykset antaa erityistä tukea vaikeasti työllistyvälle henkilölle.

Esitämme, että yhdistyksille, säätiöille ja voittoa jakamattomille yrityksille, joilla on taloudellista toimintaa, mutta joiden toiminnalla ei ole vaikutusta EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, voitaisiin palkkatuki myöntää muuna kuin valtiontukena.

Esitämme, että paikallisella kierrätyskeskustoiminnalla ei katsota olevan vaikutusta EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, taloudellisen toiminnan laajuudesta riippumatta.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Esityksessä tuodaan vaihtoehtona sosiaalisille yrityksille hakea yhteiskunnallisen yrityksen merkkiä. Tämä ei kuitenkaan miltään osin korvaa sosiaalisen yrityksen määritelmää, sillä nämä kaksi ovat täysin eri kriteereillä määriteltäviä statuksia. Yhteiskunnalliseksi yritykseksi voi hakeutua mikä tahansa yritys, mutta sosiaalisen yrityksen kriteereissä oleva erityinen edellytys työllistää vähintään 30 prosenttia on vajaakuntoisia tai yhteensä vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä, tekee sosiaalisista yrityksistä poikkeavia.

Esitämme harkittavaksi vaihtoehtoa, jossa toimijat, jotka edistävät toiminnallaan työllisyysvaikutuksia ja joiden liiketoiminta tähtää tavoitteellisesti tähän, eriyttäisiin kuten "sosiaaliset yritykset" ja joille voitaisiin jatkossa myöntää palkkatuet ohi valtiontukisäännösten.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. **Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. **Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. **Muuta kommentoitavaa**

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys huomauttaa, että ehdotuksella on isoja välillisiä ympäristövaikutuksia. Suomen Kierrätyskeskusten yhdistyksen (SKKY) jäsenkyselyyn osallistuneissa yrityksissä käsiteltiin yli 1000 tonnia materiaaleja vuonna 2021. Tuoteryhmästä riippuen 10–90 % materiaaleista voidaan ohjata uudelleenkäyttöön. Tavaroita uudelleenkäyttöön ohjaamalla, jäsenkyselyyn osallistuneet organisaatiot auttoivat säästämään luonnonvaroja yli 100 miljoonaa kiloa ja hiilipäästöjä vältettiin yli 30 miljoonaa kiloa vuonna 2021. Säästettyjen luonnonvarojen määrä vastaa yli 2600 suomalaisen vuosittaista luonnonvarojen kulutusta ja vältetyt hiilipäästöt yli 3100 suomalaisen vuosittaisia hiilipäästöjä. (Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus – ympäristösäästölaskenta; https://www.kierratyskeskus.fi/palvelut_yrityksille/hiilijalanjalki_ja_ymparistosaastolaskenta/ymparistosaastolaskenta)

Uudelleenkäyttö on hyvin työvoimaintensiivistä toimintaa. Ehdotetut uudistukset palkkatukeen johtavat oletettavasti siihen, että toimijasta riippuen uudelleenkäyttötoiminta supistuu vähintään 30 % - joillakin toimijoilla toiminta loppuu kokonaan. Varovaisimmallakin arviolla (-30 %) luonnonvarojen kulutus lisääntyy tämän vuoksi 30 miljoonaa kiloa ja hiilipäästöt kasvavat 10 miljoonaa kiloa.

On myös huomioitava, että laskennan pohjana olevaan jäsenkyselyyn ei vastannut koko uudelleenkäyttötoimiala, vaan yhdeksän SKKY:n jäsenorganisaatiota. Todellisuudessa vaikutus on paljon suurempi, mikäli tietoa saataisiin valtakunnallisesti kaikilta toimijoilta. Mikäli tulos skaalataan koko Suomen uudelleenkäyttöalaa koskevaksi, ilmastopäästöjen ja luonnonvarojen käytön kasvu on kuusinkertainen. (Eskelinen et al. 2018; <http://hdl.handle.net/10138/236338>)

Esityksessä esitetään laskelmia, miten palkkatuen määrään tehtävät muutokset vaikuttaisivat palkkatuetun työn kysyntään. Jos palkkatuetun työn kysynnän hintajoustopäätöksenä käytettäisiin kerrointa (-0,33), niin palkkatuetun työn kysyntä vähenisi noin 6,1 prosenttia. Mistä tämä luku on otettu? Nyt siis arvioidaan, että pienemmällä palkkatuella menetettäisiin vain 470 vaikeimmassa asemassa olevan henkilön palkkatukijaksoa. Tämä ei millään tavalla ota huomioon sitä, että tämä kohderyhmä työllistyy palkkatuella paljoltikin tiettyihin kolmannen sektorin toimijoihin, joihin tällä muutoksella olisi kertautuva vaikutus. Jos pahimmillaan mentäisiin siihen, että nykyiset suuret välityömarkkinatoimijat sulkisivat ovensa, olisi sillä jo yksin isompi vaikutus.

Erikseen on vielä syytä korostaa, että suurien välityömarkkinatoimijoiden toiminnan lakkaaminen ei vaikuttaisi vain palkkatuella työllistettyihin vaan myös esimerkiksi työkokeilun suorittajiin, yhdyskuntapalveluksen suorittajiin, koevapausvankeihin ja kuntouttavaan työtoimintaan osallistujiin.

Vuorimies Taina
Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry